

Ξενοφώντος «Ελληνικά» 2, 28-29	Μετάφραση
<p data-bbox="233 241 778 750"><28>Λύσανδρος δ' εὐθύς ἐσήμηνε τὴν ταχίστην πλεῖν· συμπαρήει δὲ καὶ Θώραξ τὸ πεζὸν ἔχων. Κόνων δὲ ἰδὼν τὸν ἐπίπλου, ἐσήμηνεν εἰς τὰς ναῦς βοηθεῖν κατὰ κράτος. Διεσκεδασμένων δὲ τῶν ἀνθρώπων, αἱ μὲν τῶν νεῶν δίκροτοι ἦσαν, αἱ δὲ μονόκροτοι, αἱ δὲ παντελῶς κεναί· ἡ δὲ Κόνωνος καὶ ἄλλαι περὶ αὐτὸν ἑπτὰ πλήρεις ἀνήχθησαν ἀθροαὶ καὶ ἡ Πάραλος, τὰς δ' ἄλλας πάσας Λύσανδρος ἔλαβε πρὸς τῆ γῆ· τοὺς δὲ πλείστους ἄνδρας ἐν τῇ γῆ συνέλεξεν· οἱ δὲ καὶ ἔφυγον εἰς τὰ τειχύδρια.</p> <p data-bbox="233 779 778 1108"><29>Κόνων δὲ ταῖς ἑννέα ναυσὶ φεύγων, ἐπεὶ ἔγνω τῶν Ἀθηναίων τὰ πράγματα διεφθαρμένα, κατασχὼν ἐπὶ τὴν Ἀβαρνίδα τὴν Λαμψάκου ἄκραν ἔλαβεν αὐτόθεν τὰ μεγάλα τῶν Λυσάνδρου νεῶν ἰστία, καὶ αὐτὸς μὲν ὀκτὼ ναυσὶν ἀπέπλευσε παρ' Εὐαγόραν εἰς Κύπρον, ἡ δὲ Πάραλος εἰς τὰς Ἀθήνας ἀπαγγελοῦσα τὰ γεγονότα.</p>	<p data-bbox="785 241 1353 884"><28>Ο Λύσανδρος αμέσως έδωσε σήμα (στα πλοία) να πλεύσουν όσο το δυνατόν πιο γρήγορα· συμπορευόταν και ο Θώραξ με το πεζικό. Ο Κόνων όταν είδε την επίθεση, έδωσε σήμα (στους άνδρες) να τρέξουν αμέσως στα πλοία. Επειδή οι άνδρες ήταν διασκορπισμένοι, από τα καράβια άλλα βρέθηκαν με δυο σειρές κωπηλατών, άλλα με μία και άλλα εντελώς άδεια· όμως το καράβι του Κόνωνα και άλλα επτά πλήρως επανδρωμένα (καράβια) που ήταν κοντά του ανοίχθηκαν στο πέλαγος όλα μαζί καθώς και η Πάραλος, ενώ όλα τα υπόλοιπα τα κυρίεψε ο Λύσανδρος στην ακτή. Τους πιο πολλούς άνδρες τους έπιασε στη στεριά· κάποιοι όμως κατέφυγαν στα μικρά οχυρά.</p> <p data-bbox="785 896 1353 1245"><29>Ο Κόνων, ενώ έφευγε με τα εννιά καράβια, όταν αντιλήφθηκε ότι οι Αθηναίοι είχαν καταστραφεί, αφού προσορμίσθηκε στην Αβαρνίδα, το ακρωτήριο της Λαμψάκου, πήρε από εκεί τα μεγάλα κατάρτια των καραβιών του Λυσάνδρου και ο ίδιος με οκτώ καράβια αναχώρησε για τον Ευαγόρα στην Κύπρο, ενώ η Πάραλος στην Αθήνα για να ανακοινώσει τα γεγονότα.</p>

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Στις παραγράφους 28-29 περιγράφονται:

1. Η διαταγή του Λυσάνδρου
2. Η αντίδραση του Κόνωνα
3. Η κατάσταση των αθηναϊκών πλοίων
4. Τα διασωθέντα πλοία
5. Τα αποτελέσματα του σχεδίου του Λυσάνδρου
6. Οι τελευταίες ενέργειες του Κόνωνα
7. Ο αγγελιαφόρος της συντριβής στην Αθήνα

Η διαταγή του Λυσάνδρου

Όταν οι στρατιώτες του Λυσάνδρου ύψωσαν την ασπίδα πάνω σ' ένα κοντάρι, τότε ο Λύσανδρος αμέσως έδωσε διαταγή να πλεύσει ο πελοποννησιακός στόλος εναντίον του αθηναϊκού στόλου (Λύσανδρος δ' εὐθύς ἐσήμανε τὴν ταχίστην πλεῖν).

Ταυτόχρονα προχωρούσε στην ξηρά και ο Θώρακας με το πεζικό του (συμπαρήει δὲ καὶ Θώραξ τὸ πεζὸν ἔχων). Ο Θώραξ ήταν Σπαρτιάτης αρχηγός των Αβυδηνών που βάδιζε παραλιακά της Λαμψάκου και ενθάρρυνε το στόλο του Λυσάνδρου.

Η αντίδραση του Κόνωνα

Ο στρατηγός Κόνωνας, που βρισκόταν κοντά στην ακτή, πρώτος είδε την ξαφνική επίθεση του στόλου των Πελοποννησίων εναντίον του στόλου των Αθηναίων. Τότε έδωσε διαταγή στους στρατιώτες να επιβιβαστούν αμέσως στα πλοία σε μια προσπάθεια να τα σώσει. (Κόνων δὲ ἰδὼν τὸν ἐπίπλουν, ἐσήμανεν εἰς τὰς ναῦς βοηθεῖν κατὰ κράτος).

Η κατάσταση των αθηναϊκών πλοίων

Όταν άρχισε η ξαφνική επίθεση του σπαρτιατικού στόλου επικράτησε σύγχυση στους διασκορπισμένους Αθηναίους (Διεσκεδασμένων δὲ τῶν ἀνθρώπων). Κανονικά κάθε τριήρης διέθετε τρεις σειρές κωπηλάτες. Η αιφνιδιαστική όμως κίνηση του Λυσάνδρου τους υποχρέωσε να επανδρώσουν λίγα και βιαστικά. Γι' αυτό άλλες από τις αθηναϊκές τριήρεις βρέθηκαν με δύο σειρές από κωπηλάτες (αἱ μὲν τῶν νεῶν δίκροτοι ἦσαν), άλλες με μία σειρά (αἱ δὲ μονόκροτοι) και άλλες τελείως άδειες (αἱ δὲ παντελῶς κεναί).

Τα διασωθέντα πλοία

Ο Κόνων ήταν ο μόνος στρατηγός που πρόλαβε να επιβιβαστεί με τους άντρες του, ανοίχθηκε στο πέλαγος και σώθηκε, όπως και άλλα επτά πλοία (ἡ δὲ Κόνωνος καὶ ἄλλαι περὶ αὐτὸν ἑπτὰ πλήρεις ἀνήχθησαν ἀθρόαι καὶ ἡ Πάραλος) καθώς και η Πάραλος, το ιερό πλοίο των Αθηναίων. Ο αθηναϊκός στόλος είχε 180 πλοία και κάθε πλοίο διέθετε 200 περίπου κωπηλάτες και στρατιώτες. Το γεγονός ότι σώθηκαν μόνο εννέα πλοία και ελάχιστοι στρατιώτες δείχνει το μέγεθος της καταστροφής που υπέστησαν οι Αθηναίοι.

Τα αποτελέσματα του σχεδίου του Λυσάνδρου

Ο Λύσανδρος κατέλαβε σχεδόν το σύνολο των πλοίων των Αθηναίων στην ξηρά (τὰς δ' ἄλλας πάσας Λύσανδρος ἔλαβε πρὸς τῆ γῆ). Επίσης, στην ακτή αιχμαλώτισε τους περισσότερους στρατιώτες (Τοὺς δὲ πλείστους ἄνδρας ἐν τῆ γῆ συνέλεξεν) εκτός από μερικούς που πρόλαβαν και κατέφυγαν στα μικρά οχυρά της Σηστού (οἱ δὲ καὶ ἔφυγον εἰς τὰ τειχύδρια).

Οι τελευταίες ενέργειες του Κόνωνα

Οι αρχαίοι Έλληνες, όταν επρόκειτο να ναυμαχήσουν, αφαιρούσαν τα μεγάλα πανιά των πλοίων και τα άφηναν στην ξηρά για να κινούνται με τα κουπιά και να είναι πιο ευέλικτα. Αυτό είχε κάνει και ο Λύσανδρος. Ο Κόνων, λοιπόν, είχε την ψυχραιμία να πλησιάσει στην Αβαρνίδα, το ακρωτήριο της Λαμψάκου και να αρπάξει τα μεγάλα πανιά από τα πλοία των Πελοποννησίων (Κόνων... κατασχών επί τήν Αβαρνίδα τήν Λαμψάκου ἄκραν ἔλαβεν αὐτόθεν τὰ μεγάλα τῶν Λυσάνδρου νεῶν ἰστία). Με αυτή την παράτολμη ενέργεια εξασφάλισε τη σωτηρία αφού οι Πελοποννήσιοι δεν μπορούσαν πλέον να τον καταδιώξουν.

Στη συνέχεια κατέφυγε στον Ευαγόρα, τον βασιλιά της Σαλαμίνας της Κύπρου (και αυτός μὲν ὁκτῶ ναυσὶν ἀπέπλευσε παρ' Εὐαγόραν εἰς Κύπρον). Ο λόγος της κίνησης αυτής ήταν ότι ο Ευαγόρας ήταν φίλος των Αθηναίων.

Ο αγγελιαφόρος της συντριβής στην Αθήνα

Η Πάραλος, το ιερό πλοίο των Αθηναίων, έφερε την τραγική είδηση της καταστροφής στην Αθήνα (ἡ δὲ Πάραλος εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀπαγγελοῦσα τὰ γεγονότα).

Χαρακτηρισμός Κόνωνα

Ο Κόνων ήταν ο μόνος που κατάφερε να γλιτώσει και να διασώσει οχτώ πλοία και την Πάραλο. Έχει και αυτός ευθύνη για την επιλογή του μέρους όπου αγκυροβόλησαν οι Αθηναίοι και για την αποδιοργάνωση τους στην ξηρά. Δεν έχασε την ψυχραιμία και το θάρρος του και κατάφερε να αφαιρέσει τα μεγάλα πανιά των Σπαρτιατών για να μην μπορέσουν να τον καταδιώξουν. Η ενέργειά του αυτή δείχνει ότι είναι τολμηρός, ευφυής και προνοητικός.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ

1. Με τις παρακάτω λέξεις από το κείμενο να βρείτε από δυο (απλές ή σύνθετες) ομόρριζες λέξεις για την καθεμία:

ἔσήμηνε
ἦσαν
ἔφυγον
κατασχών
ἀπαγγελοῦσα.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

1. πλείστους: Να γράψετε τα παραθετικά.

2. Να κλιθούν στις πλάγιες πτώσεις τα παρακάτω ουσιαστικά: ἄνθρώπων, ναῦς, γῆ, ἄνδρας.

3. Να γίνει χρονική αντικατάσταση στις παρακάτω μετοχές: ἔχων, φεύγων.